

EURO A KNIŽNICE

ZAVEDENIE EURA V KNIŽNICIACH

PhDr. Zita Mušutová *

V predchádzajúcom čísle mesačníka Knižnica (8/2008) sme publikovali príspevok Ing. Jany Gabrielovej a PhDr. Dariny Janovskej pod názvom Zavedenie eura v knižniciach Slovenskej republiky. Tento článok priniesol konkrétne informácie o riešeniach a pravidlách, ktoré sa budú uplatňovať v knižniciach v období prechodu na novú menu. Išlo najmä o otázky týkajúce sa duálneho obehu, konverzného kurzu, výmeny hotovosti či zobrazenia cien.

Redakcia si však uvedomovala, že by bolo vhodné doplniť spomínaný text širším pohľadom na problematiku európskej meny, a preto vôbec neváhala, keď sa jej ponúkla možnosť sprístupniť čitateľskej verejnosti obsah vystúpenia zasvätenej odborníčky PhDr. Zity Mušutovej z Národnej banky Slovenska. Z priestorových a organizačných dôvodov uvádzame text prezentovaný autorkou na seminári 26. júna 2008 v Univerzitnej knižnici v Bratislave.

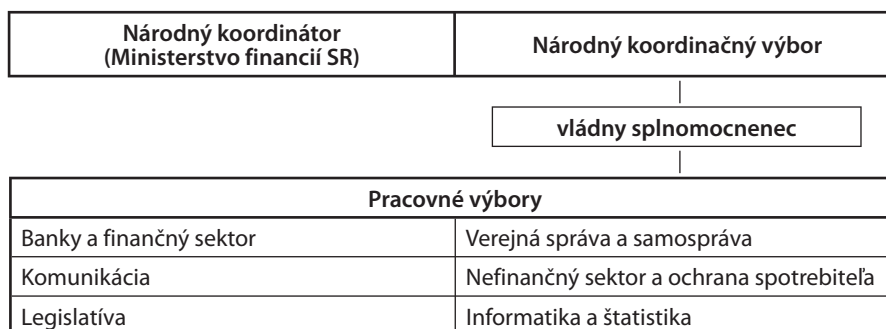
KEDY SA EURO ZAVEDIE?

Splnenie maastrichtských kritérií	rok 2007 – marec 2008
Konvergenčné správy Európskej centrálnej banky a Európskej komisie	7. máj 2008
Návrh Európskej komisie Rade EÚ na zrušenie výnimky	máj 2008
Konzultácia s Európskym parlamentom	jún 2008
Rada EÚ zruší výnimku a stanoví konverzný kurz	júl 2008
Povinné duálne zobrazovanie cien	august 2008
Zavedenie eura – deň €	1. 1. 2009
Duálny (dvojité) obeh	do 16. 1. 2009
Povinné duálne zobrazovanie cien, výmena meny	2009
Odporúčané duálne oceňovanie	do júna 2010

PLNENIE MAASTRICHTSKÝCH KRITÉRIÍ

Kritérium	Marec 2008	Referenčná hodnota	Stav plnenia
Inflácia (priemer, %)	2,2	3,2	☑
Úrokové miery (%)	4,5	6,4	☑
Verejný dlh (% HDP)	29,4	60,0	☑
Verejný deficit (% HDP)	2,2*	3,0	☑
Stabilita kurzu	ERM II od novembra 2005		☑

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE ZAVEDENIA EURA

* Centrálna knižnica, Národná banka Slovenska, Bratislava
e-mail: zita.musutova@nbs.sk

VÝMENA HOTOVOSTI

- Do 16. 1. 2009
- platby korunami počas duálneho obehu.
- Výmena v bankách
- bankovky do 31. 12. 2009
- mince do 30. 6. 2009
bez poplatkov – aspoň do 100 ks.
- Výmena v NBS
- bankovky neobmedzene
- mince do 31. 12. 2013
bez poplatkov, roztriedené.

PREPOČÍTANIE ÚČTOV

- Automaticky – k 1. 1. 2009.
- Bez poplatkov – koruna sa stane denomináciou eura.

PRINCÍPY ZAVEDENIA EURA

- „Veľký tresk“ – euro sa zavedie všade 1. 1. 2009.
- Krátky duálny obeh – 2 týždne sa ešte bude môcť platiť slovenskými bankovkami a mincami.
- Pri prepočte korún na eurá sa môže použiť iba konverzný kurz.
- Kontinuita kontraktov.
- Nepoškodiť občana – štát zaokrúhli sumy v prospech občanov.
- Výmena korún za eurá pre občanov bude bezplatná.

ZÁKLADY DUÁLNEHO ZOBRAZOVANIA CIEN

- Týka sa to iba produktov a služieb v domácej mene poskytovaných fyzickým osobám – nepodnikateľom.
- Duálne informácie treba poskytnúť aj pri upomienkach a zmluvách.
- Duálne netreba zobrazovať žiadosti a tlačivá.
Cieľom je kontrola dodržania oficiálneho konverzného kurzu a nezneužitia zavedenia eura na neodôvodnené zvýšenie cien.

Príklad: Bankový sektor

- Opatrenie určí minimálny rozsah, banky môžu dobrovoľne poskytnúť viac informácií.
- Týka sa iba produktov a služieb v SKK, resp. EUR.
- Duálne zobrazovanie cien – cenníky v pobočkách aj na internete.
- Výpisy – aspoň začiatkový a konečný zostatok + konverzný kurz.
- Aspoň jeden výpis alebo informácia 4Q2008.
- Duálne informácie aj pri
  - ATM,
  - upomienkach,
  - zmluvách (ktoré vystavuje banka spotrebiteľovi).
- Duálne netreba zobrazovať
  - elektronické bankovníctvo,
  - POS terminály,
  - žiadosti, tlačivá a prevodné príkazy, ktoré vyplňajú klienti,
  - podielové fondy v cudzej mene.

Jasne treba odlišiť, v ktorej mene sa vykonáva transakcia, resp. uzatvára zmluva a ktorá mena je iba na informáciu.

INFORMAČNÁ KAMPAŇ

- Príprava – rok 2007.
- Rozbeh – do júla 2008.
- Intenzívna kampaň – júl 2008 – 1. 1. 2009.
- Ukončenie – rok 2009.

NÁSTROJE

- Brožúra do každej domácnosti
  - aj maďarská a rómska verzia.
- Eurokalkulačka.
- Reklama v televízii, rozhlase, tlači.
- Diskusie a relácie v TV, rozhlase, články v novinách a časopisoch.
- Bezplatná telefónna linka.
- Stránka euromena.sk.
- Billboardy, plagáty, letáky.
- Prezentácie v školách, domovoch dôchodcov...
- Hry, súťaže, zábavné akcie, reklamné predmety.

Informácie sa musia dostať ku každému.

- Citlivé skupiny:
  - zdravotne postihnutí,
  - starí a osamelí,
  - národnostné menšiny,
  - deti.
- Partneri:
  - občianske združenia (Spolok slovenských knihovníkov),
  - zväzy, MVO,
  - cirkvi,
  - obce a mestá (knížnice),
  - štát – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, podpredseda vlády pre menšiny.

VÝHODY A PRÍNOSY ZAVEDENIA EURA Z POHĽADU ODBORNÍKOV

- Priame (okamžité) výhody:
  - odstránenie kurzového rizika voči euru,
  - nižšie náklady kapitálu,
  - odstránenie niektorých transakčných nákladov,
  - lepšia odolnosť voči (kurzovým) krízam,
  - nižšie kurzové riziko voči doláru,
  - vyššia transparentnosť cien.
- Nepriame (dlhodobé) výhody:
  - rast medzinárodného obchodu,
  - zvýšenie priamych zahraničných investícií,
  - rýchlejší hospodársky rast / zvýšenie životnej úrovne / pokrok v reálnej konvergencii.

VÝHODY A PRÍNOSY Z POHĽADU OBČANOV

- Priame (okamžité) výhody:
  - ušetrenie času a peňazí pri ceste do krajín eurozóny
  - návšteva zmenární, poplatky za výmenu,

- ľahšie cestovanie aj do ostatných krajín sveta – euro je jednou z dvoch hlavných svetových mien,
- stabilnejšie ceny dovážaného tovaru – ceny sa nebudú meniť podľa kurzu SKK tak ako doteraz,
- lacnejšie požičiavanie peňazí od bánk – hypotéky na byty, spotrebiteľské úvery.
- Nepriame (dlhodobé) výhody:
  - zvýšenie hospodárskeho rastu Slovenska – malo by sa to prejavovať na zvýšení životnej úrovne.

NÁKLADY A NEVÝHODY EURA

- Technické náklady na výmenu meny – jednorazový náklad 0,3 % HDP.
- Strata časti zisku a jednorazovo vyššie náklady bankového sektora.
- Strata nezávislej menovej politiky – strata nástroja na stabilizáciu ekonomiky.
- Pravdepodobne mierne vyššia inflácia.

Aktuálna je otázka, či prepočet cien na euro prinesie ich zvýšenie. V súčasných krajinách eurozóny bol vplyv približne 0,2 %, ľudia však mali pocit oveľa vyššieho zvýšenia cien.

Nástroje proti zvýšeniu cien:

- konkurencia v maloobchode,
- povinné duálne oceňovanie,
- pravidlá zaokrúhľovania,
- dobrovoľné záväzky obchodov a tlak verejnosti.

PRÍČINY VNÍMANIA VYŠŠEJ INFLÁCIE OPROTI SKUTOČNOSTI

- Silnejšie vnímanie zmien tovarov každodennej spotreby – cenu pečiva si všímame častejšie ako cenu televízora.
- Intenzívnejšie uvedomenie si rastu cien – rastu prisudzujeme zväčša 2-krát vyššiu hodnotu ako poklesu.
- Porovnávanie s cenami z dávnej minulosti – porovnávanie s cenami pred 10 rokmi, nie pred rokom.
- Prenos inflačných očakávaní do budúcnosti, súvislosť s bývalou extrémnou infláciou.
- Použitie nesprávneho alebo nesprávne zaokrúhľeného konverzného kurzu pri prechode na euro.

AKO SA PRIPRAVIŤ?

- Do banky vložiť prebytočnú hotovosť.
- Zvykať si na ceny v inej mene počas duálneho oceňovania.
- Upozorňovať na neopodstatnené zvýšenie cien po zavedení eura.
- V prvých dňoch po prechode na euro sa správať tolerantne a trpezlivo a maximálne využívať platobnú kartu.
- Ak nestihneme vymeniť korunovú hotovosť počas duálneho obehu, nič sa nedeje.
- Poznať eurové bankovky a mince.

ZAVEDENIE EURA A KNIŽNICE

1. Duálne zobrazenie poplatkov

Ak knižnica nemá automatizovaný výpožičný systém a používa na úhradu tlačivo alebo paragón.

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Knižnice sú povinné uvádzať poplatok (cenu za službu) duálne. Zobrazuje sa len celková konečná cena. Ak však vydávajú príjmový alebo výdavkový pokladničný blok, stačí, ak uvádzajú cenu v hlavnej mene (pozri § 18 ods. 6 GZ).

  - Automatizovaný výpožičný systém – poplatky sú naprogramované, ale ústrižok z AS o zaplacení konkrétnej sumy v SKK nemá miesto na duálne zobrazenie sumy.

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Tento problém sa dá vyriešiť tak, že popri uvedenom doklade vydá knižnica aj paragón. Potom je dostačujúce, ak má jeden doklad sumu vyjadrenú duálne a druhý je len v hlavnej mene.
  - Automatizovaný VS je napojený na registračnú pokladňu. Ústrižok by mohol byť v eure, ale museli by sme mať softvér na prepočítanie. Je to potrebné, alebo máme čitateľovi vydávať dva ústrižky – v SKK a v eure? Na jednom ústrižku sa obidve sumy zobrazia nedajú.

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Ak zobrazujete digitálne iba sumu, nie je potrebné ju zobrazovať duálne. Ak ide o doklad, je potrebné duálne zobrazenie konečnej ceny, stačí aj dopísanie rukou, ale musí byť uvedená.
2. Knižničné a výpožičné poriadky obsahujú aj cenníky za knižničné a informačné služby. Treba tieto cenníky pred zavedením eura zmeniť?

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Cenník musí obsahovať dva údaje – v SKK a v eure (duálne zobrazenie).
3. Platby v knižniciach sú relatívne nízke – napríklad za 1 deň prekročenia výpožičnej lehoty je pokuta 2 Sk, ale sú aj nižšie pokuty. Aká môže byť najnižšia pokuta v eurách?

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Suma pokút by sa nemala zvyšovať v dôsledku zavedenia eura. To znamená, že knižnice musia súčasne pokuty v Sk prepočítať konverzným kurzom a zaokrúhliť ich na dve desatinné miesta.
4. Ako máme pri poplatkoch a pokutách zaokrúhľovať – nahor, alebo nadol?

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Predpokladá sa, že poplatky sú príjmom knižnice a nie rozpočtu, čiže zaokrúhľuje sa matematicky na dve desatinné miesta.
5. Niektoré knižnice majú tie najlacnejšie tlačiarne, ktoré im tlačia iba úzky prúžok papiera so sumou. Tam sa údaj v eure nezmesť. Majú vydávať dve potvrdenky?

Odpoveď Ministerstva hospodárstva SR: Odporúčame info dopísať rukou.